

Ewaluacja Ex - ante Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030

RAPORT

Aleksandrów Łódzki

stawiamy na innowacje

Aleksandrów Łódzki, styczeń 2022 r.

1. Wstęp

Przedmiotowe opracowanie zawiera raport z przeprowadzonej ewaluacji ex ante projektu Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030.

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030 (dalej Strategia) jest dokumentem opracowanym dla gminy i jego mieszkańców oraz podmiotów działających na jego terenie.

Powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających dalszą potrzebę rozwoju gminy z uwagi na zmieniającą się sytuację przestrzenno - społeczno - gospodarczą.

Zawartość Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030 jest zgodna z zapisami art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2020 poz. 713 z późn. zm.), a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego.

Biorąc pod uwagę kompleksowy charakter opracowywanej Strategii oraz chcąc sprawdzić czy projektowana Strategia odpowiada na realne potrzeby i możliwości rozwoju gminy, zasadne jest poddanie jej ocenie ex-ante. Polegała ona na analizie przebiegu procesu tworzenia dokumentu, ale także analizie jego poprawności, trafności, spodziewanej efektywności, skuteczności i spójności. Forma ta polegała na krytycznym przyjrzeniu się dokumentowi, zastosowanym metodom i wypracowanym rozwiązaniom. Pozwoliła na wypracowanie stanowiska, że zarówno projekt Strategii, jak i proces jego opracowywania przeprowadzono prawidłowo.

Horyzont czasowy dokumentu – rok 2030 jest odpowiedni. Perspektywa 2030 r. przyświeca większości aktów nadrzędnych o charakterze regionalnym oraz krajowym.

2. Cel ewaluacji

Przedmiotowy raport został opracowany w ramach procesu „Ewaluacja ex – ante projektu Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030 (dalej Strategia). Głównym celem badania była kompleksowa ocena projektu Strategii, pozwalająca na sformułowanie Zespołowi ds. Strategii rekomendacji służących podniesieniu jakości dokumentu.

3. Metodyka ewaluacji

Ewaluacja ex – ante prowadzi do przemyślanego spojrzenia na całą ścieżkę procesu opracowania Strategii. Przy sporządzaniu ewaluacji niezbędne jest przyjęcie określonych kryteriów oceny.

Przyjęto, iż obrane kryteria będą reprezentowane przez określone pytania badawcze.

W przypadku ewaluacji ex - ante, wyróżnia się trzy podstawowe kryteria:

- trafności celów strategicznych i planowanych działań względem zidentyfikowanych problemów lub wyzwań,
- przewidywanej skuteczności działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów,
- spójności wewnętrznej między jej celami a priorytetami i działaniami oraz zewnętrznej między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub dokumentami na poziomie lokalnym.

4. Ocena poprawności projektu Strategii

Oceny poprawności dokonano na podstawie uprzednio wybranych kryteriów oraz pytań badawczych.

Zadano następujące pytania badawcze:

1) Czy „Diagnoza” jest kompletna i spójna?

Diagnoza opracowana w ramach tworzenia Strategii została podparta rzetelnymi danymi pozyskanymi od poszczególnych podmiotów na podstawie wydanego pełnomocnictwa. Odnosi się do wszystkich aspektów funkcjonowania gminy Aleksandrów Łódzki.

„Diagnozę” charakteryzuje wewnętrzna spójność, zawiera informacje pozwalające na sformułowanie kluczowych wniosków dla rozwoju społecznego, gospodarczego

i przestrzennego gminy Aleksandrów Łódzki. Swoim zakresem obejmuje stan aktualny (najczęściej¹ 2020 rok) oraz stan poprzedzający stan aktualny (od 2015 roku).

Analizie poddano następujące obszary:

- w zakresie strefy przestrzennej:

- Położenie,
- Komunikacja,
- Zabytki,
- Infrastruktura (sieć wodociągowa i kanalizacyjna, ciepłownictwo i gazownictwo, energia elektryczna),
- Mieszkalnictwo,
- Środowisko (powietrze, walory przyrodnicze i obszary chronione, lasy, tereny zieleni, gospodarka odpadami, wody, zagrożenie powodziowe),

- w zakresie strefy społecznej:

- Demografia,
- Pomoc Społeczna,
- Bezrobocie,
- Bezpieczeństwo,
- Kultura, sport, rekreacja,
- Ochrona zdrowia,
- Oświata,

- w zakresie strefy gospodarczej:

- Podmioty gospodarcze,
- Rolnictwo,
- Turystyka.

Ww. obszary zostały opisane w sposób syntetyczny i zostały oparte na wiarygodnych danych.

2) Czy w projekcie Strategii została określona wizja? Czy w projekcie Strategii zostały zidentyfikowane wyzwania rozwojowe gminy Aleksandrów Łódzki? Czy cele strategiczne i operacyjne odpowiadają na zdiagnozowane wyzwania strategiczne? Czy cele strategiczne i operacyjne przyczyniają się do osiągnięcia wizji?

¹ W przypadku braku danych za rok 2020 przedstawiono dane za rok 2019.

Wizja dla gminy Aleksandrów Łódzki powstała w procesie dialogu, z udziałem mieszkańców i ich przedstawicieli oraz pracowników Urzędu Miejskiego określa stan pożądany, a jednocześnie jest realna do zrealizowania. Wizja jest opisem pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej (do 2030 roku) natomiast cele strategiczne powinny zmierzać do realizacji wizji rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Aleksandrów Łódzki.

Cele strategiczne i operacyjne obejmują wielowymiarowe aspekty funkcjonowania gminy w kontekście społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym. Łącznie są warunkiem realizacji przyjętej wizji rozwoju. W Strategii prawidłowo wyznaczono horyzont czasowy oraz zgodnie z zasadą ciągłości zarządzania strategicznego - wprowadzono zmiany względem poprzedniej edycji dokumentu, zachowując kontynuację kluczowych strategicznych kierunków rozwojowych, gwarantując spójność prowadzonej polityki gminy.

Cele strategiczne i operacyjne, a także kierunki działań zostały wypracowane na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej, spotkań z mieszkańcami oraz innymi interesariuszami.

Ostateczny projekt głównych założeń Strategii, w tym wizji, misji oraz celów strategicznych i operacyjnych został poddany konsultacjom społecznym. Zapewniona została możliwość wyrażenia głosu w sprawie projektowanego dokumentu. Opinie wyrażone w konsultacjach wniosły również wkład w proces kształtowania celów operacyjnych oraz kierunków działań.

Cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań odpowiadają na wszystkie wyzwania przed jakimi stoi gmina Aleksandrów Łódzki w perspektywie do 2030 roku.

3) Czy osiągnięcie celów strategicznych i operacyjnych jest realne?

Warunkiem niezbędnym w planowaniu strategicznym jest możliwie najwyższy udział różnych grup interesariuszy w proces tworzenia dokumentu strategicznego. Prace nad przygotowaniem Strategii powinny być realizowane nie tylko w oparciu o wiedzę i doświadczenie kierowników i pracowników poszczególnych komórek urzędu i jednostek gminy, ale również innych osób, podmiotów, instytucji mających realny wpływ na rozwój różnych sfer funkcjonowania gminy Aleksandrów Łódzki.

W przypadku Strategii każdy z celów strategicznych i operacyjnych od momentu ich formułowania był analizowany i konsultowany, co sprawia, że są możliwe do zrealizowania i są realne.

4) Czy trafnie zostały zidentyfikowane mocne i słabe strony oraz wyzwania rozwojowe?

W dokumencie Strategii trafnie zostały kreślone mocne i słabe strony rozwojowe gminy Aleksandrów Łódzki. Dzięki optymalnemu wykorzystaniu i ciągłemu wzmacnianiu lokalnych

potencjałów i zintegrowaniu polityki przestrzennej, gospodarczej, społecznej, środowiskowej i kulturowej uda się trafnie określić cele i potrzeby dla rozwoju gminy i lepszego funkcjonowania mieszkańców.

5) Czy cele strategiczne i operacyjne zostały właściwie opisane za pomocą wskaźników zawartych w monitoringu?

Tak, dla każdego celu strategicznego oraz celu operacyjnego zostały wskazane zestawy wskaźników, których monitoring wraz z analizą w odniesieniu do wartości bazowej pozwoli na ocenę realizacji założeń Strategii.

6) Czy przyjęty zestaw wskaźników monitoringu umożliwi obserwowanie postępu realizacji założonych celów strategicznych i operacyjnych?

Tak, zastosowano podejście, w którym planowane kierunki działań będą oceniane na poziomie ogólnym z wykorzystaniem wskaźników opisujących najważniejsze zjawiska przestrzenne, społeczne oraz gospodarcze w mieście. W efekcie monitoring Strategii odnosi się do najważniejszych kluczowych zmian społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych jak również szczegółowych interwencji, które przyczyniają się do realizacji wizji rozwoju gminy Aleksandrów Łódzki.

7) Czy system realizacji określony w projekcie Strategii będzie skuteczny z punktu widzenia osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych?

Cele strategiczne i operacyjne zostały zaprojektowane tak, by poprzez konkretne kierunki działań umożliwiać realizację założonej wizji oraz misji.

Odpowiednie powiązanie wizji z celami wskazuje na poprawne podejście, co pozwala zakładać, że realizacja założonych celów spowoduje osiągnięcie wizji.

Ważnym elementem realizacji Strategii są sektorowe programy rozwoju, gdzie powinny zostać zaplanowane konkretne działania, które będą stanowić o możliwości osiągnięcia założonej wizji oraz misji.

8) Czy projekt Strategii jest spójny z dokumentami na poziomie gminy?

Tak, Strategia wykazuje spójność z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, co wykazano w poniższej tabeli.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Aleksandrów Łódzki	Studium to dokument określający główne uwarunkowania i kierunki kształtowania polityki przestrzennej dla całości gminy.
--	---

	W projekcie Strategii wielokrotnie przywoływano zapisy Studium m.in. w określeniu do <i>Modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy</i> oraz <i>Ustaień i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy</i>.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Łódzki	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej ma na celu pokazanie w jaki sposób można ograniczyć emisję zanieczyszczeń do powietrza z danego terenu realizując jednocześnie podstawowe założenia gospodarki niskoemisyjnej, tj. poprawę efektywności energetycznej, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, wzrost zastosowań nowoczesnych rozwiązań i technologii ograniczających emisję. W projekcie Strategii uwzględniono kierunki działań, które wykazują spójność z założeniami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej: - Kontynuacja programu dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na proekologiczne w budynkach mieszkalnych i komunalnych - Termomodernizacja budynków gminnych oraz budynków komunalnych wraz z wykorzystaniem OZE - Dążenie do autonomii energetycznej gminy
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023	Dokument przedstawia aktualną sytuację w gminie w obszarach zagospodarowania przestrzennego, sytuacji gospodarczej i społecznej. Scharakteryzowane i wyodrębnione zostały również czynniki i zjawiska kryzysowe oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych. W dokumencie wyznaczono: - Obszar zdegradowany, który stanowi obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj.

	stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). - Obszar rewitalizacji który stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego. Cele strategiczne oraz kierunki działań określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji odpowiadają wyznaczonym celom i kierunkom działań w projekcie Strategii.
Strategia Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2018-2024	W projekcie Strategii wykaz kierunków działań i zadań w ramach strefy społecznej uwzględnia wszystkie założenia w ramach Strategii Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2018-2024.
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2020-2024 z prognozą do 2028 r.	W Programie Ochrony Środowiska została dokonana ocena jakości środowiska na terenie gminy w podziale na 10 komponentów środowiska: powietrze, hałas, pola elektromagnetyczne, gospodarka wodami, gospodarka wodno – ściekowa, gleby, gospodarka odpadami, zasoby przyrodnicze, zasoby geologiczne, zagrożenia poważnymi awariami. Wszystkie ww. komponenty zostały uwzględnione w założeniach opracowanej Strategii.

9) Czy projekt Strategii jest spójny z dokumentami na poziomie regionalnym i krajowym, w tym z dokumentami wojewódzkimi?

Tak, opracowany projekt Strategii jest spójny z dokumentami na poziomie regionalnym i krajowym.

Spójność ta została oceniona w rozdziale IX Strategii: Spójność z dokumentami wyższego rzędu.

Dodatkowo w podrozdziale 7.1. *Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy* odniesiono się do zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.

5. Wnioski wynikające z wewnętrznego procesu ewaluacji ex – ante

Proces ewaluacji ex – ante dla projektu Strategii został przeprowadzony po przeprowadzeniu konsultacji społecznych oraz uzyskaniu wymaganych prawem opinii.

Nie odnotowano uchybień proceduralnych, Strategia powstawała zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz rekomendacjami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (zawartymi w podręczniku „Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny”).

Mimo trudności i ograniczeń wynikających związanych z epidemią COVID-19, zapewniono możliwie najwyższy udział mieszkańców gminy Aleksandrów Łódzki i ich przedstawicieli w tworzeniu tego dokumentu.

Wnioski z ewaluacji:

- Projekt Strategii odpowiada na potrzeby i problemy rozwojowe gminy Aleksandrów Łódzki, zapewnia możliwość oddziaływań na procesy społeczno- gospodarcze, odnosi się do problemów wszystkich grup interesariuszy i wytycza kierunki rozwoju na najbliższe lata.
- Mając na uwadze szczegółową weryfikację zapisów analizy SWOT należy uznać, że została ona sporządzona poprawnie.
- Wizja, misja, cele operacyjne, kierunki działań projektu Strategii odpowiadają zamierzeniom oraz oczekiwaniom społecznym i gospodarczym. Ponieważ struktura planu strategicznego została opracowana na podstawie ankiet i wniosków mieszkańców oraz doświadczeń i wiedzy przedstawicieli jednostek gminnych - odzwierciedlają wszystkie najważniejsze potrzeby rozwojowe gminy Aleksandrów Łódzki.
- Określając kierunki działań wzięto pod uwagę rozwój realizacji celów rozwojowych gminy Aleksandrów Łódzki w przestrzeni oraz potencjalne zmiany i przeobrażenia przestrzenne w perspektywie średnio jak i długoterminowej.

- Wskaźniki określone w Strategii pomogą szczegółowo monitorować efektywności realizacji jej założeń poprzez m.in.: nadzór nad jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie poszczególnych zapisów dokumentu. Umożliwiają one miarodajny pomiar efektów zamierzonych działań oraz umożliwiają prowadzenie cyklicznej obserwacji postępu w kontekście osiągnięcia celów.
- Zapisy Strategii są spójne z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, wojewódzkim i krajowym.